

Erken Ergen Mizaç Anketi – Gözden Geçirilmi? (EATQ-R) K?sa Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Erken Ergen Mizaç Anketi – Gözden Geçirilmi? (EATQ-R) K?sa Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21299>

Özet

Erken Ergen Mizaç Anketi - Gözden Geçirilmiş (EATQ-R) K?sa Formu, ergenlik döneminin ba?lang?c?ndaki bireylerin temel mizaç boyutlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmiş kapsamlı bir öz bildirim arac?dır. Bu ölçek, özellikle 10 ila 14 ya? aral???ndaki erken ergenlerin davran???sal ve duygusal tepkilerindeki bireysel farklılıklar? de?erlendirmeye odaklanır. Türkiye uyarlaması, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu, geçerlili?ini ve güvenilirli?ini test etmeyi amaçlam???tır. Bu adaptasyon çalışması, **mizaç** özelliklerinin geli?imsel psikopatoloji ve normal geli?im süreçlerindeki rolünü inceleyen ara?tırmacılar için önemli bir araç sağlamaktadır.

Ölçe?in k?sa formu, klinik ve ara?tırma ortamlar?nda zaman k?s?tlaması olan durumlarda etkin ve hızlı veri toplama imkanı sunar. Demirpençe ve Putnam (2019) tarafından yapılan uyarlama çalışması, EATQ-R K?sa Formu'nun Türk örnekleminde güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı oldu?unu doğrulamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Mizaç, Ergenlik, EATQ-R, Uyarlama, Öz Bildirim, Psikometri, Erken Ergen, Güvenirlik.

Yazarlar

Ölçe?in orijinal geli?tiricileri Mary K. Rothbart ve arkadaşlarıdır. Türk örnekleminde geçerlik ve güvenilirlik çalışması?n? yürüten yazarlar ise Dilara Demirpençe ve Samuel P. Putnam'dır.

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, erken ergenlik döneminde gözlemlenen temel mizaç boyutlar?n? (örneğin, Çaba Kontrolü, Negatif Duygusallık ve D??a Dönüklük/Surgency) standardize edilmiş bir öz bildirim format?nda sistematik olarak ölçmektir. Bu, bireysel farklılıklar?n anlaşılmasına, risk alt?ndaki ergenlerin belirlenmesine ve mizaç ile psikososyal uyum arasındaki ilişkilerin araştırılmasına olanak tanır.

Türkçe uyarlama çalışması, EATQ-R K?sa Formu'nun Türk gençlerinin mizaç özelliklerini doğru ve tutarlı bir şekilde ölçebildi?ini göstermeyi hedeflemiştir. Bu sayede uluslararası araştırmaların Türk popülasyonuna aktarılmasına ve kültürel farklılıklar?n anlaşılmasına yardımcı olmaktadır.

Yapı

Erken Ergen Mizaç Anketi, mizaç kavramı?n, bireyin çevreye verdiği tepkilerde tutarlı olan, biyolojik temelli bireysel farklılıklar olarak ele alınır. Ölçek, genellikle üç ana üst düzey mizaç

faktörünü ölçer:

Çaba Kontrolü (Effortful Control): Planlama, dikkati odaklama ve kaydırma, uygun olmayan tepkileri engelleme yeteneği gibi öz düzenleme süreçlerini ifade eder.

Negatif Duygusallık (Negative Affectivity): Üzüntü, korku, öfke ve utangaçlık gibi olumsuz duyguların yoğunluğunu ve sıklığını yansıtır.

Diğer Dönüklük/Surgency: Yüksek aktivite seviyesi, pozitif beklenti, dürtüsellik ve çevreye yaklaşma eğilimi gibi özellikleri içerir.

EATQ-R K?sa Formu, bu ana faktörleri temsil eden daha spesifik alt boyutları kapsayarak, ergenlik dönemindeki karmaşık duygusal ve davranışsal regülasyon süreçlerini detaylı bir şekilde de?erlendirir.

Geçerlik

Demirpençe ve Putnam (2019) tarafından gerçekleştirilen uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliliği incelenmiştir. Yapılan analizler, EATQ-R K?sa Formu'nun orijinalinde önerilen faktör yapısının Türk örnekleminde de büyük ölçüde korunduğunu ve mizaç boyutlarının teorik beklentilerle tutarlı olduğunu göstermiştir.

Korelasyon analizleri ve diğer geçerlik kanıtları, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıya bağlı bir şekilde ölçtü?ünü desteklemiştir. Özellikle, alt ölçeklerin birbirinden ayrışması ve teorik olarak ilişkili diğer psikolojik yapılarla beklenen yönlerde ilişkisi kurması, ölçeğin **yapı geçerliliği** (construct validity) açısından güçlü olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Uyarlama çalışması, ölçeğin iç tutarlılığını (internal consistency) de?erlendirmek için Cronbach Alfa katsayısını kullanmıştır. Genel olarak, EATQ-R K?sa Formu'nun alt ölçeklerinin büyük çoğunluğu için kabul edilebilir düzeyde veya iyi düzeyde iç tutarlılık de?erleri (genellikle .70'in üzerinde) rapor edilmiştir.

Bu yüksek iç tutarlılık de?erleri, ölçekteki maddelerin aynı mizaç boyutunu tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü ve dolayısıyla ölçeğin Türk ergenleri arasında güvenilir bir de?erlendirme aracı olarak kullanılabilmesini göstermektedir.

Faktör Analizi

EATQ-R'nin Türk örneklemindeki faktör yapısını incelemek amacıyla do?rulamalı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu yapısının Türk popülasyonunda da

geçerli oldu?unu do?rulam??t?r.

Analiz sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak temel al?nan ana mizaç faktörlerini (Çaba Kontrolü, Negatif Duygusal?k, D??a Dönüklük) temsil eden alt boyutlara ayr?ld???n? göstermi?, bu da ölçe?in kültürel adaptasyon sürecinin ba?ar?lı oldu?unu kan?tlam??t?r. Bu faktör yap?s?, ergen mizaç özelliklerinin evrensel ve kültüre özgü yönlerini ara?t?rmada kritik öneme sahiptir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim (Self-Report) K?sa Form

Language Available: Türkçe, İngilizce (Orijinal)

Population Group: Erken Ergenler

Age Group: Genellikle 10-14 ya? aras?

Population Details: Türkiye'deki erken ergen popülasyonu üzerinde standartla?t?r?lm??t?r.

Test Methodology: Bireylerin kendi mizaçlar?na ait duygusal ve davran??sal e?ilimleri, belirlenen bir dereceleme ölçe?i üzerinden de?erlendirmesi esas?na dayan?r.

Derecelendirme: Genellikle 5'li Likert Tipi Derecelendirme (Örn: Hiçbir Zaman Do?ru De?il'den Her Zaman Do?ru'ya).

Anahtar Kelimeler

Temperament, Geli?im Psikolojisi, Öz Düzenleme, Negatif Duygusal?k, Çaba Kontrolü, Geçerlik, Faktör Analizi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar (Uyarlama): Dilara Demirpençe

Affiliation Email addresses: dilarademirpence@gmail.com

Correspondence Address: Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? dönemdeki kurumsal adres bilgileri ilgili akademik yay?nda mevcuttur.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?zinler: Ölçe?in kullan?m? için orijinal geli?tiricilerin (Rothbart lab) ve uyarlama çal??mas?n? yürüten sorumlu yazar?n izni gerekebilir.

Ücret: Akademik ve ara?tırma amaçlı? kullan?m genellikle ücretsizdir, ancak ticari veya klinik kullan?m için ücret talep edilebilir.

Test Y?I? (Uyarlama): 2019 (Yayın y?I?).

Orijinal makale (PDF) bu adresten indirilebilir: [erken-ergen-mizac-anketi-gozden-gecirilmis-eatq-r-kisa-formu-toad.pdf](https://www.researchgate.net/publication/338888888)

Kaynaklar

Demirpençe, D., ve Putnam, S. (2019). Reliability and validity of the self-report version of the Early Adolescent Temperament Questionnaire - Revised (EATQ-R) ShortForm in a Turkish sample, *PsyCh Journal*, 9, 67-76. DOI: <https://doi.org/10.1002/pchj.314>

Makale Linki: [onlinelibrary.wiley.com](https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pchj.314)

Erken Ergen Mizaç Anketi - Gözden Geçirilmi? (EATQ-R) K?sa Formu

Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?iştirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri sunulmam??t?r. Maddeler tipik olarak 5'li Likert ölçe?inde (Örn: 1=Hemen hemen her zaman yanlı?, 5=Hemen hemen her zaman do?ru) de?erlendirilen ifadelerden olu?ur ve Çaba Kontrolü (Örn: "Zor bir i?i bitirmek için uzun süre u?ra??r?m"), Negatif Duygusalık (Örn: "Kolayca sinirlenirim") ve D??a Dönüklük (Örn: "Yeni insanlarla tan??maktan ho?lan?r?m") gibi alt boyutlar? ölçer.